

Slovo „žalm“ není odvozeno od českého „žal“, jak by se mohlo zdát, ale z řeckého slova „psalmos“, které přešlo i do latiny. Původně znamenalo hru na nástroj a poté i píseň. V užším smyslu jde o náboženskou píseň, tedy vlastně zpívanou modlitbu. Dnes v češtině označujeme jako žalmy sbírku starozákonních náboženských zpěvů – knihu žalmů obsahující 150 žalmových textů. Když je žalm modlitbou, je třeba si uvědomit dvě věci:

Za první je žalm Božím slovem, to jest textem, který napsali lidé inspirovaní Duchem svatým. Je to tedy text, který nám tímto způsobem dal sám Bůh. Modlitba, na druhé straně, je zase jakýmsi slovem, které my směřujeme k Bohu. Modlit se slovem žalmu znamená modlit se slovem, které nám dal Bůh. Jistě se shodneme v tom, že Boží slovo je dokonalejší než naše, takže modlitba vycházející ze slov žalmů je zvláštním způsobem dokonalá. Chválíme a prosíme Boha způsobem, který nám ukázal On sám.

Za druhé je žalm poetickým textem, nikoli dogmatickým traktátem, nebo právnickým paragrafem. Vnímání poetičnosti je cosi do jisté míry subjektivního, ale přece jen má určité objektivní rysy. Některé texty jsou prostě poetičtější než jiné. A v případě žalmů to platí především o překladech. K významným ukazatelům kvality překladu biblického textu jistě patří jeho přesnost. Avšak u textů poetických, které mají sloužit i pro společnou modlitbu, to musí být i básnická hodnota.

Ideální překlad zajisté nikdy neexistuje, ale má-li se v případě žalmů nějaký překlad ideálu aspoň blížit, měl by být nejen přesný, ale i poetický.

Jak už jsem naznačil, existují určité skupiny žalmů, které mají svůj specifický styl nebo místo v liturgii. Soubor žalmů 113—118 například tvoří takzvaný Halel, tedy soubor chvalozpěvů, které židé zpívali při některých svátcích. Jako takto ucelená skupina do křesťanské liturgie nepronikl. Jinou skupinou jsou tzv. stupňové žalmy neboli poutní žalmy, což jsou žalmy 120—134. Zpívaly se při pouti do Jeruzaléma na stupních (schodech) před Chrámem. Tato skupina je jasně vyčleněna už v Písmu samotném, které každý z nich označuje jako poutní píseň. Křesťanská liturgie je používá velmi často. Další skupinou jsou kající žalmy, tj. žalmy 6, 32, 38, 51, 102, 130, 143. Jsou jako kající modlitby používané již od počátku církve, ale přesný seznam těchto sedmi se ustavil v 6. století.

Protože jsou žalmy modlitbami, nezůstávejme jen u informací, ale přecházejme při četbě do modlitby. V případě žalmů je dobré nejen tiché čtení, ale začít s jejich recitací či zpěvem.

zdroje/doporučená četba

Žl 47, 8: Vždyť Bůh je Král nad celou zemí, zpívejte žalmy k poučení. Žl 105, 2: Zpívejte mu, pějte žalmy, přemýšlejte o všech jeho divech.

Katechismus katolické církve 304, 1156, 1176, 2586 – 2589.